

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

A bajai függetlenségi és 48-as part hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Bende Imre-utca 3 szám.	Társzerkesztő: Wagner Antal	Laptulajd. és fel. szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 4 fillér.
---	--------------------------------	---	-----------------------------------	--

Makótól Budapestig.

Baja, 1909. november 9.

Makót, Csanádvármegyének ősi székhelyét eddig csak egy tréfás közmondás keretében szokták emlegetni. A most mult vasárnapról kezdve ezen ősi, kuruc város komoly helyet vívott ki magának a válság történetében.

E pillanatban nem lehet egész határozottan megállapítani; határvéket jelent-e Makó a válságban, vagy pedig epizód csupán. Határozottan megállapítani ugyan nem lehet, de a jelek azt mutatják, hogy a makói beszámoló, amelyen a függetlenségi képviselők oly imponálóan nagy számban jelentek meg, több, mint pusztán epizód.

Ha bármennyire is le akarnók szállítani a Ház elnöke beszámolójának és külső jeleinek értékét, az az egy tagadhatatlan, hogy tudomásul kellett venni felső és legfelső helyen is, hogy ez a nemzet határozottan követeli jogait.

A makói kirándulást, ahol közel 100 országgyűlési képviselő tett vallomást amellet, hogy kész harcba szállani a gazdasági önállóságért, minden igaz függetlenségi szívesen látja és helyeselheti csak. Helyeselheti nem egy, de számtalan okból.

Az ország válságos helyzetben van és itt elvek megvalósításáért folyik a küzdelem. És akkor, amikor egy oly súlyos politikai egyéniség, mint Justh Gyula, demonstrálni akar az ország jogai és javai mellett, amikor egyéb célzata nincsen, mint az, hogy megmutassa, hogy a válságból csak egy út vezet ki: Az, amelyért harcolt és küzdött évtizedeken át a függetlenségi tábor, akkor Budapesten a személy ellen akar néhány ember demonstrálni és személyes torzsalkodást provokál az elvek küzdelme helyett. Helyeselhetjük tehát, hogy a Ház elnökét oly nagy számban kísérték makói útjára a függetlenségi képviselők. Megmutatta ez a csanádmezei kirándulás, hogy a függetlenségi párt elvek alapján áll.

Pártszakadásról beszélnek némelyek. Mi nem tudunk és nem akarunk abban hinni. Reméljük is, hogy a nagy, erős függetlenségi párt együtt marad és

egyesült erővel, együttesen száll sikra a magyar nemzet jogaiért.

A makói beszámoló megmutatta, hogy a párt erős és kitart a gazdasági önállóság mellett.

Jóllehet, a válság elhúzódik még egy ideig, de a megoldás meg kell hogy hozza gazdasági önállóságunkat.

Vezérünknek tartjuk és valljuk Kosuth Ferencet, támogatjuk a függetlenségi eszméket, de sem a függetlenségi párt szétbontását, sem pedig személyeskedést nem helyeselhetünk és csak az elvi alapot támogatjuk.

Kevesebb az iparos

Baja, 1909. november 9.

Az ipartestület előjárósága a napokban tartotta e havi rendes ülését. Ezen az ülésen egy igen lesújtó jelenséget kellett megállapítani. Nevezetesen azt, hogy Baján apad az iparosok száma. Háromszor annyian mondtak le iparjogokról, mint ahány új iparjogot szereztek.

A legsajnálatosabb, hogy ez nem múltó jelenség, nem első eset. A mult ülésen hasonlóképpen volt. Akkor is több volt a megszűnő ipar, mint az újra keletkező.

Mit látunk ebből? Azt, hogy a viszonyok, a megélhetési viszonyok nemcsak hogy nem javultak, hanem rosszabbodtak. A kisipar erőtlennül áll a gyáriparral szemben. A beözönlő gyáripari termék megnehezíti a kisiparos megélhetését és belefáradva a megélhetésért való küzdelembe, otthagya a műhelyét, lemond az ipar gyakorlásának jogáról és beáll egyszerű munkásnak. Hátha így könnyebben fog megélni.

Baja most az áthidalástól várja, hogy ha nem is gyorsan, de mégis jobb viszonyok közé kerül. Ezt reméljük mi is és hisszük, hogy az iparosok számának apadása csak múltó jelenség lesz és új, jobb korszak köszönt a város iparosaira is.

Az országos földadó-bizottság.

Baja, 1909. november 9.

Az új földadótörvény elrendeli, hogy a földadókataszter kiigazítását tárgyzó javaslatokról a vármegyei és városi földadó-bizottságok mondjanak véleményt, a javaslatok tárgyában pedig az országos földadó-bizottság dönt végérvényesen. A bácsbodrogvármegyei földadó-bizottságba választott a törvényható-

sági bizottság közgyűlése egy rendes és egy póttagot. Minthogy a javaslatokat ez év végéig a pénzügyi hatóságok és hivatalok is be fogják nyújtani, amint hogy azok a tavasz nyitásával — amikor a helyszíni szemlék már megtarthatók lesznek, — a földadó-bizottságok elé volnának terjesztendőek. Wekerle Sándor pénzügyminiszter megtette az intézkedéseket arra, hogy a vármegyei és városi földadó-bizottságok, valamint az országos földadó-bizottság is megalakuljanak. Megjegyzendő, hogy külön városi földadó-bizottság alakítását a pénzügyminiszter a törvényben nyert fölhatalmazásánál fogva Debrecen, Szabadka, Szeged, Keskemét, Hódmezővásárhely és Zombor 50,000 holdon felüli határral bíró, törvényhatósági joggal felruházott városokra engedélyezte.

Előrebocsátja a rendelet, hogy az új földadótörvény célja az, hogy a földadó az egyes adózók között az egész országban igazságosan és arányosan osztassék meg s a kataszteri munkálatokban foglalt aránytalanságok kiküszöböltessenek. Hangsúlyozta továbbá, hogy e tekintetben a földadó-bizottságokra s közvetve a törvényhatóságokra nagyon fontos feladat hárul, mivel a földadó-bizottságoknak kell valamennyit eléjük terjesztendő javaslatot a földbirtok arányos megadóztatása szempontjából behatóan elbírálni s ezzel az igazságos és egyenlő teherelosztás alapjait lerakni.

Elnökét a bizottság saját kebeléből önmaga jelöli ki. Abban az esetben, ha a vármegye területén egy vagy több törvényhatósági joggal felruházott város fekszik, a földadóbizottságba e városok mindegyike egy rendes és egy póttagot választ s a vármegye törvényhatósága földadóbizottságát ezek hozzászámításával alakítja meg.

A választás eredménye a törvényhatóság területén közhírré teendő s a megválasztottak névsora a pénzügyminiszterrel közlendő. Az elnök husz korona, a tagok tíz korona napidíjat kapnak s azonkívül utazási költségeik megtérítésére is igényt tarthatnak.

Az országos földadóbizottság a törvény értelmében negyven rendes és ugyanannyi póttaggal alakítandó meg, akik közül tíz-tíz rendes és ugyanannyi póttagot a képviselőház és a főrendiház választanak, husz rendes és ugyanannyi póttagot a pénzügyminiszter nevez ki. A képviselőház, amint ez ismeretes, a maga részéről már megválasztotta az országos földadóbizottság tagjait, a főrendiház és a pénzügyminiszter azonban még csak ezután fognak választási, illetve kinevezési jogukkal élni.

Telefonhírek.

Budapest, 1909. november 9.

A politikai helyzet.

— Wekerle programja. — Készfizetések és katonai vívmányok. —

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt Aerenthál külügyminiszter látogatását fogadta, majd Bienerth osztrák miniszterelnököt látogatta meg.

A látogatások célja volt, hogy tárgyalásokat folytasson a katonai engedmények és a készfizetések felvétele dolgában.

Délben külön kihallgatáson fogadta a király Aehrenthál külügyminisztert és Bienerth osztrák miniszterelnököt. A kihallgatásnak az volt a célja, hogy a külügyminiszter és az osztrák miniszterelnök kifejtsék álláspontjukat a készfizetésekkel és a katonai engedményekkel szemben.

Délután félkettőkor jelent meg a királynál Wekerle Sándor miniszterelnök, hogy ismételve előterjessze programját a készfizetéseket és a katonai engedményeket illetően.

Ha Wekerle ismét ellenállásra talál a királynál, úgy kéri a kormány elbocsátását és javasolja egy parlamenten kívüli kormány megbízását, amelynek az lenne az első feladata, hogy a parlamentet elnapolja.

Délután 5 órakor visszautazott Wekerle Budapestre.

A szabadkai bünper.**A tanuk kihallgatását befejezték.****Leszakadt a mennyezet.**

Szabadkán mindig történik valami különös, nem mindennapi dolog.

Ma ismét volt egy kis szenzáció.

Leszakadt az esküdtek szobájának a mennyezete és ezért a tárgyalást csak délelőtti fél tizenegy órakor lehetett megkezdeni.

Rónai Józsefné — az utolsó tanu — Haverda Mariska volt háziasszonya nagy bőbeszédűséggel adja elő, hogy Mariskára azért haragudott az anyja, mert amikor férje, Jarmatcky megbukott az ügyvédi vizsgán, nem hagyta el. Később vissza akart Mariska menni az anyjához és kérte, hogy legalább cselédnek vegye vissza. De az anyja nem

akart róla semmit sem tudni. Azt tudja, hogy Jánossy öngyilkos akart lenni, de arról nem tud, hogy Mariska azt mondta volna:

„Ha öngyilkos lesz, legalább ölje meg az anyámat.“

Ezzel a tanuk kihallgatása befejezést nyert.

A szakértők és ellenőrző szakértők kihallgatása következett most.

Egybehangzóan azt vallják, hogy Jánossy nagyfoku idegességénél fogva korlátoltan beszámítható. Annyira azonban nem korlátolt, hogy ne tudná, hogy mit cselekszik.

Ezzel a tárgyalást elhalasztották délutánra.

NAPIHIREK.

Az ősz. Hervadásos lombhullatásának épp úgy vége szakadt, mint a derült égről lanyhán alátüzi napsugárnak. A fák koronáit kopasztja a sivitó szél, az égre meg nehéz, ólmos felhők tolakodtak. Most már a legmelancholikussabb ősz képébe bujt a város, a hőmérő lényegesen alászállt s ahol az elmúlt napok derős melege itt-ott egy-egy mezei virágot csalt ki a földből, ma már lomhán terül el az enyészet. Lassu léptekkel bár, de bizton haladunk a tél felé, tegnap már hideg szél sivitott végig a városon és tán reggelre itt lesz a — hó. Ha már ez is ránk köszönt, akkor le is mondhatunk derős napsugárról, enyhe légről és odakuporodhatunk a meleg kályhák mellé sóhajtván ábrándozni a még oly messzi tavaszról!

A város pótdadója. Most állították össze a városi adóhivatalban a január 1-től október 30-ig befolyt pótdadók összegét. Ez szerint:

	Előirányzat.	Befolyt.
	Kor. fill.	Kor. fill.
Közs. pótdadó	150.772 48	99.601 11
Párbér	5212 99	2074 74
Utadó	25.480 62	16.514 06
Ebadó	398 83	545 40
Birtokvált. díj	16.420 39	10.681 03

Amint ebből a kimutatásból látjuk, mindenben rosszul folyt be a községi pótdadó, egyedül a kutyák után fizettek pontosan, sőt az előirányzatnál is többet.

Továbbképző tanfolyamok. A m. kir. technológiai iparmúzeum igazgatósága a tanfolyamok kezdetét, a külső ipari munkára való kedvező időjárás miatt, nov. 15-ikére helyezte át. Felkérjük a tanfolyamokban résztvenni óhajtó iparos urakat, hogy azokra f. hó 13-ig, naponta esti 6-tól 7-ig jelentkezzenek.

Baja, 1909. évi november hó 9-én.

A továbbképző tanfolyamok vezetősége.

Több világosságot! Több Flórián-utcai lakos arra kéri lapunkat, tegyük szóvá, hogy a Flórián-utca világitása nagyon is messze áll attól, hogy azt ideálisnak lehessen mondani. Az utcában oly korom-sötétség uralkodik esténként, hogy egy lépésnyire sem lehet látni. Ez pedig nagy hátrányára van a közbiztonságnak. Ajánljuk a panaszos felszólalást az illetékes körök figyelmébe.

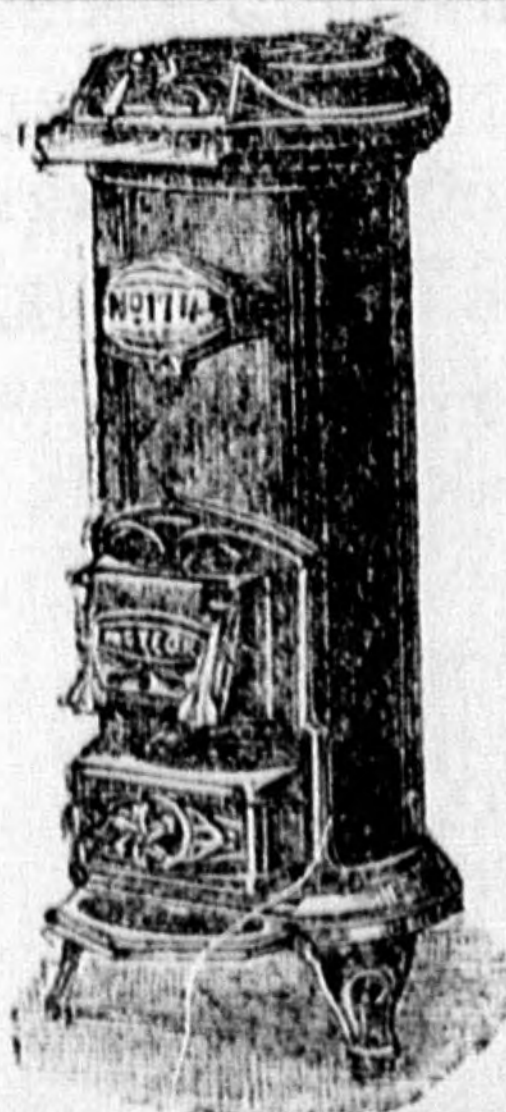
Az anya halála miatt. Egy fiatal leány akart az életétől megválni. Uhercsák Anna 16 éves cselédleány tegnap hírét vette annak, hogy édesanyja Bácsbokodon meghalt. E fölötti bánatában öngyilkosságra szánta el magát. Nagy adag kámfort oldott fel és azt vette be. Ettől rosszul lett és súlyos állapotban szállították a városi közkórházba, ahol rögtön ápolás alá vették. Életveszélyen túl van már.

Tolvaj szabóinas. Tejber Imre 17 éves bajai szabóinas egy-két hétig már minden mesterséget megpróbált. Tizenhárom mesternél inaskodott és a mesterei vagy kidobták, vagy ő szökött meg. Legutóbb Antal József szabómesternél inaskodott, de csak két hétig. Két heti szabósága után Tejber meglopta a gazdáját és megszökött. A csendőrök Tejber Imrét elfogták s nyilván javítóintézetbe fogják elhelyezni.

Egy kitaró tolvaj dézsmálja a Munkácsi Mihály-utca, a Kölcsey Ferenc-utca és ezek környékének udvarait. Ugyszólván minden nap esti 6 és 8 óra között besurran egy hosszú, sovány asszony valamelyik ház udvarára és ellop hol egy libát, hol egy kacsát, hol egyebet. Ajánljuk a rendőrség figyelmébe.

Megszökött elmebeteg. A Szabadkán megjelenő Bácsmezei Napló írja: A szabadkai pályaudvaron tegnap egy beteges, sápadt arcú asszony nyugtalan, ideges magaviseletével magára vonta az állomáson posztoló rendőr figyelmét. A rendőr igazolásra szólította az asszonyt, aki érthetetlen zavaros mondatokban válaszolt, de nevét nem tudta megmondani. A rendőr a beteg nőt a kapitányságra kísérte, ahol a rendőrorvos megvizsgálta. Az orvos konstataulta, hogy az asszony csendes örült. Nagynehezen kivallatták, hogy Bajáról való és a bajai közkórházból szökött meg. Az elmebeteg asszonyt ma egy szabadkai rendőr kíséretében visszaz szállították Bajára, ahol ismét elhelyezték a kórházba. — Ez már a második eset e héten amelyet a Bácsmezei Naplótól átvettünk. Az a kérdés hogy nem egy és ugyanarról az esetről van-e szó?

Szökés a fogházból. Sárközi Kolompár Mihály 30 éves báta kőborcigány többrendbeli betöréses lopás nyomán járó fardalmait pihente a mohácsi kir. járásbíró fogházában. De a jóból is megárt a sok — mondja a közmondás és mondta Sárközi is. Sok volt a pihenés; jobb szeretett volna már »nehéz munkával« kenyeret lopni — mint a fogházban uraskodni. Tegnap megszökött a cigány

Az állandóan melegítő

**„METEOR“
KÁLYHÁK**

**a legjobbak és leg-
tökéletesebbek.**

**Kevés fűtőanyag, nagy
fűtőképesség!**

Minden tüzelőanyagra és minden fűtési célra alkalmasak!
Kapható, úgy egyszerű, mint diszesebb kivitelben!

**Eddig 500.000 darab van forgalomban. Minden ere-
deti „Meteor“ kettős csillag védjeggyel van ellátva.**

— Óvakodjanak tehát az értéktelen utánzattól! —

Eredeti „METEOR“ kályhák Baján csakis:

Drescher Gyula
kereskedésében kaphatók.

a fogházból. A mohácsi járásbírósa azonban nem tudja elviselni a válás fájdalmait és nem tudja nélkülözni szeretett vendégét, a szökésről értesítette a csendőrséget, mely mint írja levelezőnk melegen érdeklődik ebben a hűvös őszi időben Sárközi holléte iránt.

Nincs rendőr. Óbecséről írják: Hihetetlen, de való tény, hogy Óbecsén a rendőrség létszáma úgy apad, fogy, mint a holdvilág utolsó negyedében. Ma már alig van rendőre Óbecsének. Ez időszerint nem kevesebb, mint tizenkét rendőri állás van betöltetlenül.

Az öngyilkos tisztviselő hátramara-
dottjai nem kapnak nyugdíjat. A belügy-
miniszter módosítást tett a tisztviselők nyug-
díj szabályzatán. A módosítások közül egy
minden érző ember felháborodását hívja ki.
Ez az öngyilkos paragrafus. Egy szakasz
mely kimondja, hogy az öngyilkos tisztviselő
hátramara-dottja sem nyugdíjban, sem ellátás-
ban nem részesülnek. Tehát Magyarország
belügyminisztere ott tart, ahol még heted-
ízigen büntetnek. Valahol a sötét középkor-
ban. Az istenítéletek világában. A humaniz-
must így még arcul nem ütötték. Vagy talán
jól van ez így is. A világ hadd tudja, hogy
mi minden nagynak és szépnek hirdetett dol-
gunk ellenére is veszettül barbárok vagyunk.

Fogház elöl a halálba. Bün József va-
gyonos bajmoki gazdának a fia, a mult esz-
tendő nyarán egy vasárnap délután ittas álla-
potban ment végig a szabadkai úton. Hangos
kurjantására Bosnyák Antal téglagyári mun-
kás kijött a lakásából és csendre intette a
részeg legényt. Bün József a figyelmeztetést
rossz néven vette, megtámadta Bosnyákot és
a földre teperve megszurkálta és össze-vissza
verte a munkást, aki hosszú ideig feküdt
beteg és egész életére nyomorékká, munka-
képtelenné tette a duhaj legényt. Nagyon meg-
bánta Bün József másnap a tettét, de Bos-
nyák a feljelentést megtette ellene és a sza-
badkai büntető törvényszék, majd a felső
bíróságok is egy esztendei fogházra és kár-
térítésre ítélték Bün Józsefet. Szerdán reggel
kellett volna megkezdeni a szabadkai fogház-
ban büntetését Bün Józsefnek, de helyette a
bajmoki előjáróság azon jelentése érkezett
az ügyészséghez, hogy Bün József meghalt.
Az elitelt fiatalember hozzátartozóinak, bará-
tainak mindig azt mondta, hogy ő bizony
nem fog ülni, azt a szégyent nem tudja el-
viselni, inkább meghal — de beszédét nem
vették komolyan. Hétfőn este korán elment
hazulról és nem is ment vissza többé. A baj-
moki temetőben édesanyjának sírján holtan
találták az ott dolgozó kőműves legények.

Rum és likőrök készítése házilag. 100—
200 percent megtakarítás. 50 fillér egy
adag legfinomabb rum-kivonat, vagy
likőr kivonat bármelyike. Használati uta-
sítások és prospektusok ingyen bárki-
nek díjtalanul rendelkezésére állanak.
Kapható egyedül **Gyarmati Emil** gyógy-
szertárában Baján.

Segédszerkesztő: **FODOR KÁROLY.** Kiadóhivatal: **WAGNER ANTAL**
könyvkereskedésében.

Szerkesztőség telefon száma: 101.
Kiadóhivatal telefon száma: 36.

Határidő üzlet

Baja, 1909 nov. 9

Buza	okt.-ra	15 K 87	14 K 06
Rozs	»	9 K 65	10 K 23
Zab	»	7 » 49	
Kukorica	»	7 » 61	6 » 79

Az árak 50 kg.-ként értendők.

Naptárelárusítókat

keres

Ifj. Wagner Antal

könyvkereskedése Baján.

HASZNÁLJON

SZENABELLA

glicerin crème toilette papírt!

Savmentes, igen simulékony,
pótolhatatlan papiros
aranyeres betegség esetén.

Ára csomagonként (1000 lap)

2 korona.

Kapható:

Ifj. Wagner Antal

könyv- és papirkereskedésében

Baján.

Szabott árak.

Elegáns URAK és HÖLGYEK
ma már kizárólag

Kobrak-cipőt

hordanak,
amelyben a járás biztos és kényelmes.

Kapható:

LÁZÁR SÁMUEL

lát- és kötszerésznél

BAJA.

Elegáns fazon.

Kiváló minőség.

Biztos járás.

MEGJELENT MÁR

a

Kincses Kalendárium

1910. évre.

Ára 2 korona.

Kapható: **IFJ. WAGNER ANTAL**

:: könyvkereskedésében Baján. ::

Hirdetések

felvétetnek — a kiadóhivatalban.

MOST JELENT MEG!

FRÁTER LORÁNT LEGUJABB

NÓTÁSKÖNYVE.

ÁRA 2 KORONA.

Kapható:

IFJ. WAGNER ANTAL

könyvkereskedésében

BAJÁN.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókintézete

(Drescher Gyula-féle házban)

elsőrendű feltételek mellett nyújt

jelzálogkölcsonöket

földekre 10-15l 65 évig terjedhető annuitásokkal, vagy tiszta kamatozású alapon. A kölcsönök lebonyolítása simán, gyorsan, a legmérsékeltebb költségekkel és a felek iránti legmesszebb menő előzékenységgel történik.

Egy jó karban levő

CSERÉP-KÁLYHA

helyszúke miatt minden
elfogadható áron eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Jég kapható

kilónként 3 krajcárért

Preimayer Pál

kaszinó-vendéglősnél.

Kertész vagy vincellérnek

ajánlkozik január 1-ére,
családos ember.

Cím a kiadóhivatalban.

gyermekkocsi

eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é. fogyasztó
közönséget, hogy sikerült elnyernem egy
jóhírnevű

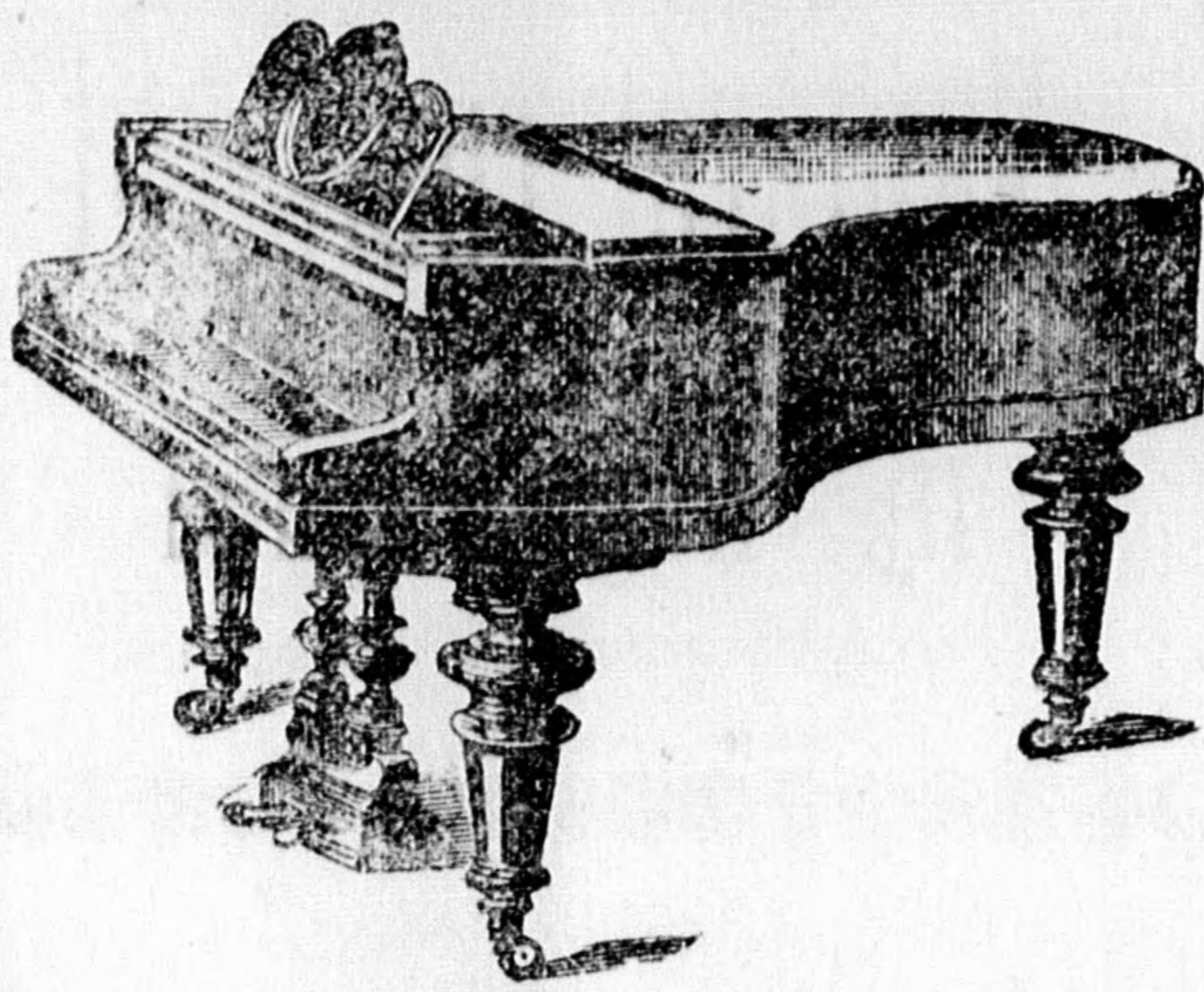
Délbácskai Gőzmalom helyiképviseletét

és így módomban áll a legjobb minő-
ségű fehér és kenyérliszttel szolgálni.
Üzletemben ugyancsak kapható naponta
friss kóser virsli és füstölt hús.

Tisztelettel

Berger Illés

Madách Imre-utca 2. szám alatt.
Volt Kozacsék pékműhely mellett.

A
MEGYE LEGNAGYOB B

ZONGORA-

RAKTÁRA

ifj. Wagner Antalnál

BAJÁN
van.

Kiváló minőség!

Elpusztíthatatlan
szerkezet!

Remek hang!
Olcsó árak!

Kedvező
fizetési feltételek!

Tíz éves
írásbeli jótállás!!!

A cég régi zongorákat a legmagasabb
árakon vásárol, illetőleg cserél be. . .

Irodalmi ujdonságok:

	kor.
Borszem Jankó naptára 1910-re . . .	2—
Egressy Ákos: Petőfi Sándor életéből . . .	1:20
Farkas Emőd: Petőfi élete	1:20
Goethe: Torquato Tasso. Fordította Csengeri János	2—
Halász Aladár dr.: A munkásbeteg- segélyzés és balesetbiztosítás kézikönyve	10—
Kenedi Géza: Szociológiai nyomozá- sok. Két kötet.	8—
Palágyi Menyhért: Petőfi	1:20
Sebők Zsigmond: Bajcsányi de kadem és egyéb elbeszélések	4—
Somogyi Gyula dr.: Petőfi Sándor költészete	1:20
Szemészet kézikönyve I. Szerkesztette Groósz Emil és Hoór Károly	24—

Kaphatók:

Ifj. Wagner Antal

könyv-, zenemű- és papirkereskedésében
BAJÁN.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —
A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarka-
papír és szivarkahüvely kapható
az ország minden
különlegességi árudájában.

TÖRLEY
PEZSGŐ.

